І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

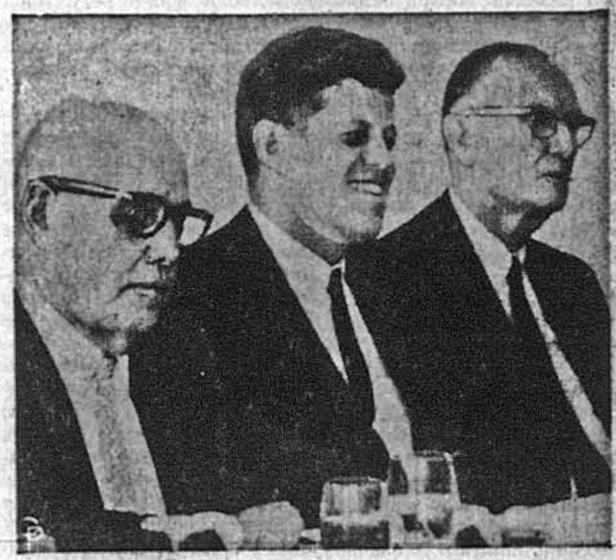
РІК LXIX. Ч. 153. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 153. VOL. LXIX.

СЕНАТ ПОТВЕРДИВ НАЙМЕНУВАННЯ ГЕН. ТЕЙЛОРА НА ГОЛОВУ ШЕФІВ ШТАБУ

НОВИЙ ГОЛОВА ОБ'ЄДНАНИХ ШЕФІВ ШТАБУ ЗАПОВІДАЄ, ЩО ПРОДОВЖУВАТИМЕ ВІЙСЬКОВУ ПОЛІТИКУ СВОЇХ ПОПЕРЕДНИКІВ

Вашингтон. — Сенатська Комісія збройних сил одноголосно затвердила в четвер 9-го серпня найменування президентом Кеннеді генерала Максвелла Тейлора на голову Об'єднаних шефів штабу, вислухавши раніше впродовж майже одної години його вияснення на ставлені йому членами Комісії запити щодо його поглядів на американську військово - оборонну політику. Ген. Тейлор у цих відповідях запевнив Сенат та американський нарід, що він в основі продовжуватиме дотеперішню військову політику своїх попередників, зокрема запокоїв європейських союзників, що він не змагатиме до зменшення американських збройних сил в Європі, як також заперечив висловлені в його книжці тези про потребу реорганізації Пентагону. Ген. Тейлор написав цю книжку в 1959-му році, після резиґнації його з посту шефа штабу Армії. Книжку, що називається „Непевна Сурма", опублікувало видавництво Гарпера. В тій книжці ген. Тейлор рекомендує реорганізацію суходільних, повітряних і морських збройних сил та підпорядкування їх одному головному шефові і окремому комітетові військових керівників. Ген. Тейлор також критикує в тій книжці концепцію „масової відплати", натомість пропагує більше поготівля для обмежених військових дій. Висловлені в цій книжці його погляди й були головним предметом запитів збоку сенаторів. Даючи вияснення на запити, новий голова Об'єднаних шефів штабу, виступаючи перед комісією у військовій уніформі, ствердив, що він не є проти політики масової відплати, але він вважає, що це не може бути одинокою американською оборонною концепцією. Він також із здивуванням поставився до заперечених уже президентом тривожних голосів європейської преси, наче б він, ген. Тейлор, обстоював зменшення американської оборони в Європі, зокрема ставився проти включення в тую оборону атомової зброї. Щодо Пентагону, ген. Тейлор вважає, що там уже зайшли поважні зміни, що в загальному стратегічному плянуванні Армії вже признано більшу ролю та що там уже прийнято його погляди про збільшене поготівля для обмеженої війни, не поменшуючи також важливости концепції масової відплати. Сенатська Комісія, вислухавши вияснень і запевнень ген. Тейлора, однодушно апробувала найменування його на голову Об'єднаних шефів штабу, як також апробувала найменування ген. Ерла Вілера на шефа штабу Армії.

ПРЕЗИДЕНТ З ПРОВІДНИКАМИ СВІТУ ПРАЦІ

Президент Кеннеді (посередині) з президентом АФЛ-КІО Джорджем Міні (зліва) та президентом - емеритом Міжнародної спілки службовців будівельної служби Віллімом Л. МекФестриджем під час прийняття в Білому Домі.

Міністер Стар задержав свій пост в новому уряді Канади

Оттава, Канада. — Преса і пресові аґенції подали в п'ятницю, 10-го серпня, повідомлення про поважні зміни в новому уряді Канади, що його створив знову прем'єр Джан Діфенбейкер. Між поданими змінами нічого не згадується про міністра праці, з чого можна вносити, що на цьому пості не було зміни та що його і в новому уряді задержує Михайло Стар. До найважливіших змін зараховується призначення Джорджа Клайда Новленда на міністра фінансів на місце Доналда М. Флемінґа, колись суперника Діфенбейкера на пост лідера в Консервативній партії, а за останніх п'ять років чи не найбільш оспорюваного члена уряду. Флемінґ належить до найвидатніших політиків Канади, а його політично в дотеперішньому уряді було зокрема поборювання безробіття, не зважаючи на зв'язаний з цим бюджетовий дефіцит. До найбільш суперечних його акцій належала також переоцінка вартости канадійського доляра у відношенні до американського. Більшість членів уряду, включно з міністром закордонних справ Говардом Ґріном, залишилися на своїх постах, а в деяких випадках були зміни в розподілі функцій.

ЗДА запропонували Об'єднаним Націям новий плян в справі Катанґи

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Американський уряд передав Об'єднаним Націям новий компромісовий плян включення сеціоністичної Катанґи у конґолійську федерацію. Узгідник уже заздалегідь із Великою Британією і Бельгією цей плян стосується зміни конґолійської конституції у напрямку заґарантування більшої політичної і господарської автономії для окремих провінцій Конґа. Виступив із пропозицією такої зміни первісно центральний конґолійський уряд. Цей новий американський плян передбачає застосування економічних санкцій проти Катанґи, але тільки в тому випадку, якщо Катанґа і її уряд не погодяться на пропоновану тепер нову федеральну конституцію. Погоджуючися в засаді на такий плян, Велика Британія і Бельгія висловлюють свої застереження і застереження проти надто драстичних і рішучих економічних санкцій, зокрема проти припинювання торгівлі з Катанґою. Тимчасом у самій Катанзі ситуація загострюється. У відповідь на переведені центральним конґолійським урядом обмеження летунської комунікації з Катанґою,

МОСКВА ВІДКИНУЛА КАТЕГОРИЧНО КОМПРОМІС В СПРАВІ АТОМОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

ВІДМОВЛЯЮЧИСЯ ПРИЙНЯТИ АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ, ЗОРІН ОБВИНУВАЧУЄ ЗДА В НАМАГАННІ ПРИХОВАТИ СПРАВЖНІ ІНТЕНЦІЇ І НАЗИВАЄ КОНЦЕСІЇ ЗДА ТІЛЬКИ „ТАКТИЧНИМ МАНЕВРОМ"

Женева. — Совєтський Союз відкинув категорично нові пропозиції американського уряду в справі контролі над дотримуванням постанов майбутнього договору про заборону атомових випробувань. Відповідаючи в четвер дня 9 серпня на американські пропозиції в цій справі, передані формально американським делеґатом Артуром Г. Діном на розброєнній конференції 17 держав у Женеві, голова совєтської делеґації Валерій А. Зорін назвав американські намагання знайти компроміс „тільки тактичним маневром", дійсною ціллю якого, за його словами, є „намагання приховати перед світовою опінією справжні інтенції З'єдинених Держав Америки в справі нуклеарних випробувань". Різка відповідь совєтського провідника розвіяла всі сподівання і розрахунки на те, що Москва змінить чи хоч би полегшить свою опозицію проти міжнародної контролі над дотримуванням постанов про заборону нуклеарних випробувань. Представник Великої Британії Джозеф Б. Годберґ назвав виступ Зоріна і совєтську реакцію на американські компромісові суґестії незвичайно різкими і поквапними. Передав американські пропозиції на розгляд розброєневої конференції Артур Г. Дін у формі 22-сторінкового меморандуму, в якому ствердкується, що ніякого компромісу щодо ефективного атомового розброєння не можна буде досягнути, поки Совєти не погодяться на принцип міжнародної інспекції над дотримуванням заборони нуклеарних випробувань. Якщо Совєти визнають цей принцип, тоді ЗДА — згідно із переданим ними членам розброєнної конференції меморандумом — погодяться на зменшення вимаганої ними кількости щорічних інспекцій у Совєтському Союзі, як теж на редукцію кількости контрольних станиць і на обсаду їх місцевим, національним персоналом, так, як цього первісно домагалися самі Совєти. Інформуючи про ці концесії, Артур Г. Дін підкреслив водночас із цим, що ЗДА виступають із ними тільки тому, що нові досліди довели можливість виявлювання підземних нуклеарних вибухів із далекої відстані. Совєти не знайшли в цих американських пропозиціях нічого нового і Зорін заявив, що він не бачить у них ніяких змін, а тільки намагання прикрити справжні інтенції ЗДА щодо атомового зброєння. Відповідаючи на цей закид, делеґат ЗДА Артур Г. Дін заявив ще раз, що американські пропозиції були вислідом щирих і свідомих намагань дійти до порозуміння в справі заборони нуклеарних випробувань.

Президент робить останню перевірку можливостей зменшення податків

Вашингтон. — Після довгих і суперечних дебат над кількома версіями законопроєктів про зменшення податків, що це продовжуються в обидвох палатах Конґресу, президент Кеннеді з кінцем цього тижня зробить останню перевірку загальної господарської ситуації та можливостей пропонованого зменшення податків. Остаточне рішення в цій справі буде винесене щойно в наступному тижні, але вже тепер переважає опінія, що це рішення буде проти зменшення податків уже в цьому році. На суботу, 11-го серпня, передбачена зустріч Президента з його головними економічними дорадниками, на якій вони спільно розглядатимуть готове вже звідомлення господарського стану і розвитку в країні. Голос у цій справі забрав також директор бюджету Дейвід Е. Белл, стверджуючи, що зменшення податків не тільки не мусить причинитися до бюджетового дефіциту, але в обставинах і на дальшу мету це могло б також причинитися і до бюджетової надвишки. Не займаючи виразного становища, бюджетовий директор таки дав до зрозуміння, що він був би радше проти негайного зменшення податків. До цього схиляється також і опінія більшости і вже тепер передбачається, що в тому сенсі й буде винесене кінцеве рішення.

Східньонімецькі комуністи кваплятьcя загарбати Західній Берлін

Москва. — Діючий прем'єр комуністичної Східньої Німеччини Віллі Стоф, що прибув разом із провідником східньонімецьких комуністів Вальтером Ульбріхтом до Совєтського Союзу для одержання дальших директив від Москви, виступив в московських „Ізвєстіях" із статтею, в якій доводить, що підписання сепаратного миру між СССР і Східньою Німеччиною не можна далі відкладати і що це мусить статися якнайскорше. Водночас із цим Віллі Стоф висловив вимогу, щоб у постановах цього договору було передбачене переведення Західнього Берліну у стан вільного демілітаризованого міста, значить, щоб із Західнього Берліну були виведені військові залоги західніх великодержав. Стверджуючи у своїй статті, що ЗДА й інші західні великодержави у своїх намаганнях задержати стан окупації в Західньому Берліні стоять на цілком нереалістичних позиціях, комунонімецький прем'єр Стоф заявив, що з огляду на дальший спротив ЗДА й західніх держав проти виведення їх залог із Західнього Берліну підписання сепаратного договору із Східньою Німеччиною є неминуче і реалізацію цього акту треба поспішити. Поява статті Стофа в „Ізвєстіях", зв'язаної з першими роковинами збудування комуністами берлінського муру, що припадають на 13-го серпня, доказує, що вона є висловом офіційного совєтського становища і що надрукована її з премідитацією для дальшого тиску на західні держави в справі Берліну. В політичних колах переконані, що Стоф разом з Ульбріхтом перебувають тепер у Криму і відбувають там наради з Хрущовим і іншими його соратниками, які вибралися туди нібито на „літній відпочинок".

Заповідають нову обструкцію в Сенаті в справі Телстару

Вашингтон. — Сенатська Комісія закордонних справ розглянула і повернула в четвер, 9-го серпня, назад „на підлогу" до Сенату підтриманий урядом законопроєкт про створення контрольованої урядом приватної корпорації, що відала б штучними сателітами Землі типу відомого „Телстару", призначеними для міжнародних радіових і телевізійних передач. Комісія не поробила в законопроєкті жадних змін, відкинувши більшістю голосів усі доповнення, пропоновані опонентами. Тим часом ряд видатних діячів, включно з колишнім президентом Геррі С. Труманом, гостро критикують цей законопроєкт, називаючи його „найбільшою розтратністю" уряду, який уже видав на цю програму величезні суми і тепер хотів би віддати її в приватні руки. Опоненти законопроєкту в Сенаті наперед заповіли, що вони відновлять і продовжуватимуть ведену вже раніше обструкцію, щоб в той спосіб не допустити до ухвали законопроєкту на цій сесії Конґресу.

Республіканці продовжують критику уряду за компроміс в справі атомових випробувань

Вашингтон. — В останніх днях республіканська опозиція до уряду в країні і в Конґресі зосереджує свої виступи проти адміністрації і політики президента Кеннеді за запропоновану ним нову компромісову базу для порозуміння із Совєтами в справі припинення дальших атомових випробувань. В середу 8-го серпня з гострою критикою проти цих нових компромісів виступили губернатор Нелсон Рокефеллер і лідер республіканської меншости в Сенаті, сенатор Еверет М. Дірксен. В тій справі забрав голос в Сенаті ... чився ще лідер республіканської меншости в Палаті Репрезентантів, конґресмен Чарлз Галлек, обвинувачуючи президента Кеннеді, що він вислав до Женеви американських представників „з капелюхом в руці" з поступками, що й їх Москва негайно відкинула. Усі обвинувачення республіканців, зокрема їх ствердження, що нові концесії загражують безпеці ЗДА, були заперечені дуже категорично державним департаментом в окремій заяві, опублікованій 9-го серпня і. р.

Франція стримує фінансову підтримку для Альжиру

Париж. — Французький уряд, який досі ставився цілком нейтрально до внутрішнього конфлікту і до затяжної боротьби альжирських провідників за владу, вирішив тим часом, поки в Альжирі не стабілізується ситуація і поки не почне там діяти якийсь законний уряд, стримати обіцяну Альжирові фінансову допомогу. Це рішення Франції не спричинить більших труднощів для теперішнього альжирського режиму й адміністрації, бо Альжирський Банк має ще досить засобів, щоб покрити всі запотребування. Черговою турботою французького уряду є конечність завербування на протязі двох найближчих місяців для цивільної служби в Альжирі яких 50.000 осіб, в тому 30.000 вчителів, щоб заповнити ними усі ті становища, що були звільнені внаслідок масового виїзду французів з Альжиру.

Також американський „фюрер" не має щастя

Бостон. — В четвер 9-го серпня на місцеве летовище привезено „дюпасом" з Англії самооформеного американського „фюрера" Джорджа Лінкольна Роквела, що в усьому намагається наслідувати Гітлера. Він потайки дістався до Англії на зустріч з англійськими нацистами та мав бути головним промовцем на їх таємному зібранні в ліску біля одного села 130 миль від Лондону. В цій своїй ескападі Роквел мав таке саме „щастя", як Гітлер у війні. До Англії дістався, але в ліску на зібранні селяни малощо його, разом з іншими самородними нацистами, не злінчували. Тоді, рятуючись від такої долі, він добровільно віддався в руки поліції, що перевела його ніч у в'язниці, а на другий день посадила на літак, що летів до Бостону. Як в Лондоні, так і в Бостоні Роквел виглядав радше на комічну фігуру. Кореспонденти пригадують, що на коміка вилягав початково також Гітлер та що він був би таким і залишився, якби йому не пощастило піддурити наївних людей. Пригоди Роквела радше переконують, що йому судилося таки залишитись коміком.

Уряд встановляє нову програму для перевірки медикаментів

Вашингтон. — У зв'язку з „міжнародною трагедією", яка виникла внаслідок жахливого в своїх „побічних ефектах" медикаменту талідомайд, що лікує безсоння, але викликає деформацію новороджених, Департамент здоров'я, виховання і добробутности проголосив тепер нову програму для захорони населення перед такими евентальностями. Нова програма, приготована Адміністрацією харчів і медикаментів має вигляд нових постанов, які м. ін. передбачають: Кожна фірма, що починає продукцію нового медикаменту та починає його випробовування, повинна поінформувати про це згадану Адміністрацію, інформуючи опісля також про кожне ствердження під час випробовування шкідливих „побічних наслідків". Програма передбачає також гострішу контролю тих лікарів, які одержують нові медикаменти для випробування. Ці постанови не вимагають апробати Конґресу, який свою чергою тепер на порядку законопроєкт, що даватиме урядові додаткові повновласті і зобов'язання в цій справі, але вона також може увійти в силу щойно після 60 днів. Тепер вона буде предметом публічного обговорення.

Совєтська торгівля з комуністичним Китаєм обнизилася до стану 1951 р.

Ню Йорк. — Як показує подана в часописі „Ню Йорк Таймс" аналіза совєтської торгівлі з комуністичними країнами, базована на найновіших совєтських даних, торгівля Совєтського Союзу з комуністичним Китаєм обнизилася до стану з 1951-го року в понад 50% у порівнянні 1959-го року. Водночас із цим обнизилася торгівля СССР з іншими комуністичними країнами. Одиноким більшим совєтським торговельним партнером під теперішню пору є Східня Німеччина, яка перейняла перше місце від комуністичного Китаю, совєтська торгівля із яким обнизилася в 1961-му році до 900.000.000 долярів. Якщо йде про цілий комуністичний блок, то совєтська торгівля з усіма комуністичними державами становила в 1961-му році суму $7.300.000.000, значить суму нижчу, як була в двох попередніх роках — 1959 і 1960. Зменшила видатно, маже до одної третьої свою торгівлю із комуністичним Китаєм теж Чехо-Словаччина. Аналіза опублікованих тепер статистичних даних доводить, що совєтські перехвалки про бурхливий економічний розвиток СССР й інших комуністичних країн дуже далекі до дійсности і що окремі комуністичні країни, особливо ж комуністичний Китай, борються з велетенськими господарськими трудноощами.

ЩЕ ОДНА СОВЄТСЬКА ФАЛЬШИВКА

Дня 3-го серпня ц. р., за два дні перед детонуванням 40-меґатонової нуклеарної совєтської бомби над Новою Землею офіційний часопис совєтської армії „Красная Звезда" опублікував подане вгорі фото про совєтські маневри із наступом совєтських танків на місто, знищене вибухом нуклеарної бомби. Опублікована в цьому часописі фото показує евідентно, що „нуклеарний гриб", значить, клубковие диму після нуклеарного вибуху, був на ньому просто домальований. Репродукція в газеті надала цьому фото враження реальності, хоч наявний можливість наступу танків в безпосередній близькості такого „нуклеарного гриба" виключена.

Науковці не мають вияснення на „щось", що летіло за ракетним літаком

Ще 17-го липня ц. р. з летунської бази Едвардса в Каліфорнії відбув багатий в наукові дослідження лет у стратосферу майор авіяції Роберт Вайт. На своїм ракетнім літаку Х-15 він піднісся на висоту майже 60 миль і там сам усе спостерігав, а приміщені на літаку автоматичні фільмові апарати все фільмували. Відбуваючи свій лет, майор Вайт спостеріг, що за ним „щось" летить. Ще в леті Вайт повідомляв свою базу через радіо, що за ним летить якийсь предмет завбільшки руки, „паперового вигляду". Опісля виявилося, що це „щось" відфотографували також фільмові апарати. На фільмі „воно" є біло - сірої краски і також виглядає як кусок паперу, але його величини не можна встановити, бо не знається на якій віддалі „воно" за літаком летіло. Науковці тільки ствердили, що „щось" таки було, але нічого більше в тій справі сказати не можуть.

● В Шикаґо створено спеціяльну комісію для боротьби за безпеку медикаментів. В склад комісії входить 13 осіб — лікарів і науковців.

В АМЕРИЦІ

● З Европи вернувся до ЗДА Адлей Е. Стівенсон, амбасадор ЗДА до ОН. Після свого приїзду до Ню Йорку Стівенсон заявив, що в Европі помітна все сильніша тенденція до встановлення атомової мораторії, порозуміння щодо якої, на думку европейських офіційних кіл, повинно бути досягнуте навіть тоді, якби справа інспекції заборони атомових випробувань залишилися неустійненою і невирішеною.

● Палата Репрезентантів ЗДА затвердила законопроєкт про видаткування 53 мільйонів долярів на будову амбасад, посольств, бюр й інших приміщень державного департаменту в різних країнах світу, поза Америкою. Передбачена ця сума на протяг двох років. Державний департамент вимагав первісно 62 мільйони долярів.

● Американський панцерник „Ню Джерзі" закінчив своє 5-річне перебування у військовій пристані Байони в стейті Ню Джерзі і буде переведений до порту воєнної морської фльоти ЗДА у Філядельфії, де стоятиме поруч лінійного корабля „Айова".

● В газовій камері в Сан Франсіско згинула дня 8 серпня ц. р. засуджена на смерть Елізабет Дункан, яка в 1958 р. найняла двох чоловіків, щоб вони вбили її невістку Ольгу, обіцюючи їм за це 6.000 долярів. Найняті вбивці виконали дане їм доручення, вбиваючи Ольгу в жорстокий спосіб. Обидва вбивники Авґюстіно Балдонадо і Люїс Моя згинули в газовій камері цього ж самого дня три години після екзекуції Елізабет Дункан.

У СВІТІ

● В сумежній із Індією державі Непаль відбуваються сутички між повстанцями й урядовими військами. Останнім часом у цих сутичках згинуло сім непальських вояків. Идуть бої головним чином в околицях міста Торі поблизу індійського кордону. Непальський уряд твердить, що повстанці проникають н апепальську територію з Індії.

● Шістдесят послів Британської Партії Праці вислали Хрущову телеграму з протестом проти відновлення совєтських нуклеарних випробувань. В телеграмі стверджується, що від цих випробувань потерпить багато невинного народу і що вони збільшують загрозу війни.

● Інспектори британського Скотленд Ярду заарештували провідника американських нацистів Джорджа Лінкольна Роквелла в одній із центральних дільниць Лондону. Згідно із виданим уже наказом про депортацію Роквелла, його депортовано вже до ЗДА.

● Ізраїльський уряд далі відмовляється доставити Соблена до ЗДА ізраїльським літаком і вимагає, щоб З'єдинені Держави забрали собі Соблена з Британської території власним літаком. Ізраїль настоює на тому, що справу Соблена повинні полагодити поміж собою ЗДА і Велика Британія, на території якої Соблен перебуває.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Британія і Західня Европа

З столиці Бельгії, Брюсселю, наспіла сумна вістка: ведені там упродовж перших чотирьох днів серпня цього року переговори між представниками Британії і шістьох західньоевропейських країн, членів Спільного Господарського Ринку, не привели до сподіваного успіху, тобто не завершилися вступом Британії до названого економічно - політичного бльоку Західньої Европи. Затяжні переговори, в яких з'ясовано більшість подробиць і узгіднено найважливіші справи, застрягли на мертвій точці щодо імпорту сільськогосподарських продуктів до Британії з Австралії, Канади й Нової Зеляндії. Ці три країни Британського Коммонвелту користуються тепер привілеєм майже вільного експорту своїх харчових продуктів до Британії. Після вступлення Британії до Спільного Господарського Ринку цей привілей вони втратили б, і їх зобов'язували б митні бар'єри, як і всі інші держави, що не є членами тієї організації. У переговорах в Брюсселі Британії вдалося осягнути гарантії для експорту з Індії, Цейльону і Пакістану, також членів Коммонвелту, але не вдалося перебороти опозиції, головно Франції, у відношенні до інтересів названих угорі інших трьох заморських англомовних країн. Представник Британії, охоронець королівської печаті, лорд Едвард Гіт, не міг погодитися на знехтування інтересів Канади, Австралії і Нової Зеляндії, бо настрої в британському парляменті такі, що в такій ситуації він ніколи не ратифікував би угоди. Тому переговори перервано, з тим, що вони мають відновитися з кінцем вересня, чи пак початком жовтня.

Це є прикра річ, бо успіх переговорів означав би створення вже в найближчому часі господарсько - політичного моноліту, який охоплював би 200 мільйонів людей в самій лише Европі. Однак, як підкреслює коментатор „Ню Йорк Таймсу", — „гра йде за занадто високу ставку, і наслідки остаточної невдачі були б надто трагічні, щоб допустити до такої катастрофи". Це справа не тільки економічна, але й політична. Вона, з одного боку, стосується ліквідації решток британського „сплендід айсолейшен", які все ще існують у способі думання та у вдачі багатьох англійців, а з другого — створення не тільки єдиного могутнього економічного бльоку, але й об'єднаної політично Західньої Европи. Одного й другого Москва страшенно боїться, слушно розуміючи, що це був би смертельний удар і для соціяльно - економічної філософії комунізму, і для агресивного російського імперіялізму. Тому, наприклад, ідеї вступлення Британії до Спільного Господарського Ринку найбільше сприяють ЗДА і Західня Німеччина.

Але це справа надзвичайно складна, бо вона відноситься не тільки до цифер і наслідків для торговельного і платничого балянсів, вона стосується не тільки проблеми мита і соціяльного законодавства, але й настроїв, традиції та психічного наставлення. Тому британський уряд мусить мати на увазі не лише шість держав Західньої Европи, з якими веде переговори, але також сильну внутрішню опозицію. Праве крило Консервативної партії об'єдналося в цій справі у парляменті з опозиційними соціялістами з Партії праці. Участь Британії в Спільному Господарському Ринку не є популярною в масах Британії. Уряд Мекміллена сподівався дістати апробату своєї політики на конференції країн Коммонвелту, що починається 10-го вересня цього року. Його ситуація тепер ускладнилася, бо він не матиме атуту, яким був би успіх переговорів у Брюсселі. Однак, справа не загинула. Вона тільки загаялась, тимчасово спинилась. І коли б навіть тепер Британія не приступила до Спільного Господарського Ринку, то той Ринок таки існує й існуватиме на пострах Москви.

Наступ на однородинні доми

Ліквідуючи приватну власність на землю й інші засоби виробництва, встановлюючи натомість соціялістичну чи точніше державно - соціялістичну на всі засоби виробництва і продукти людської праці, комуністичні режими в СССР і в інших опанованих комунізмом країнах залишили також також і деяку особисту власність, що нею є трудові доходи і заощадження громадян, приватні житлові будинки і допоміжне домашнє господарство, як теж предмети хатнього вжитку і споживання. В сільських областях особистою власністю рахуються ще й господарство колгоспників на присадибних ділянках — город, домашня птиця, корова чи коза.

Найбільш поширеним і найвиразнішим видом особистої власности досі були по містах і селах індивідуальні житлові будинки — однородинні хати чи доми. Посідання такого дому було і є мрією кожного громадянина в комуністичному „безклясовому суспільстві", і в СССР існувала можливість такі доми будувати на орендованій від держави землі або купувати їх у їхніх власників.

Мрія про „свій дім" стала загрозою для комуністичної ідеології і всієї комуністичної системи. Побоюючись посилення і зросту „приватновласницьких настроїв" серед свого ж таки соціялістичного, мовляв, суспільства, компартія й уряд вирішили повести плянову й рішучу акцію може не так на ліквідацію однородинних домів, як на знищення цього популярного серед совєтських громадян ідеалу. Рішенням Центрального Комітету КПСС і Ради Міністрів СССР прийнято 7-го серпня постанову „Про індивідуальне і кооперативне житлове будівництво", якою започатковується ліквідація однородинного житлового будівництва в цілому СССР, спочатку по містах і поселеннях міського типу, а згодом і по селах.

Названа постанова стосується „поступового переходу від будівництва . . . індивідуальних однородинних житлових домів . . до будівництва багатородинних . . . кооперативних житлових домів". Виходячи з цієї постанови, кремлівські самодержці наказали всім союзним республікам, усім державним та партійним органам зосередити всю увагу на організуванні житлобудівельних кооперативів і на допомозі тим кооперативам грошовими засобами та матеріялом будувати великі, кооперативні багатородинні житлові доми. Водночас із цим доручено припинити наділювання громадян земельними ділянками під індивідуальні житлові доми в столицях республік, як теж признано урядам й органам цих республік право стосувати цю заборону й по інших містах та поселеннях міського типу. Постанова ЦК КПСС і Ради Міністрів СССР визначає, що відтепер по містах будуть будувати тільки колективні доми для совєтських громадян, отже скорше чи пізніше цей „залишок приватновласницьких тенденцій" буде зліквідований цілком. Прийде до ліквідації однородинних домів-хат і по селах, де вже починають подекуди будувати спільні багатородинні доми для колгоспників. Не зачепить цей похід на ліквідацію однородинних домів тільки членів панівної кляси, які матимуть змогу й далі користуватися розкішними „особняками" по містах і „дачами" в сільських місцевостях. Буде добиватися режим ліквідації цього останнього ременанту приватного власництва всіма засобами, включно з судовим терором, як це показують уже процеси проти тих власників домів, які не вміють . . . з'ясувати, якими коштами вони їх побудували. Заборона наділяти громадян земельними ділянками під будування домів буде поширена згодом також і на присадибні ділянки, які вже здавна муляють очі комуністичних ідеологів. Тільки тоді настане бажаний для комуністів стан — повної пролетаризації поневолюваних ними народів і зґляйхшальтування їх у комуністичних казармах.

ТУРБОТИ ПРЕЗИДЕНТА

Останній розвиток подій, як у внутрішній, так і в закордонній політиці, виявляє виразно, що президент Дж. Ф. Кеннеді опинився за півтора року свого урядування в досить складній і клопітливій ситуації. Він сам признав на недавній пресовій конференції, що свідомий обниження своєї популярности в американських масах. Він признав, що має поважні труднощі в Конґресі, а коли журналісти пригадали йому, що чейже його власні співпартійці, демократи, мають поважну більшість в обох палатах Конґресу, ствердив, що „тільки 25%" демократів голосують у Конґресі проти його законопроєктів, зате майже всі республіканці стоять в постійній опозиції. Правда, тут же він признав, що, наприклад, у справах бюджету оборони й закордонної допомоги була двопартійна підтримка.

Тон відповідей Президента на його недавній пресовій конференції був виразно подратований. Він старався скинути вину за невдачу з законопроєктом про медичну допомогу старшим людям на республіканців і вбачав рятунок для своєї законодатної програми у збільшенні числа демократичних конґресменів і сенаторів в листопадових виборах.

Американська преса широко і всебічно аналізує причини, чому саме Дж. Ф. Кеннеді попав у ці клопоти, — чому Інститут Геллупа виявляє зменшення його популярности, чому він має такі поважні труднощі в Конґресі і чому останнім часом республіканці, які спершу ставилися до Дж. Ф. Кеннеді дуже поміркована, стримано, вистерігаючись гострих атак, — перейшли до тих атак, почавши від самої „гори", тобто з боку колишнього президента Д. Д. Айзенгавера, який ніколи у відношенні ні до кого не вживав гострих слів критики.

Передовик „Сатардей Івнінг Посту" з дати 28-го липня — 1-го серпня ц. р., в статті „Чоловік у Білому Домі", покликається на заяву жінки з „сірої маси", допитуваної журналістами: „Думаю, — сказала вона, — що це добре, коли Президент хоче бути твердий у відношенні до Хрущова, але чому він має бути твердий у відношенні до власного народу?".

Цю „твердість" на терені внутрішньо - американських відносин преса вбачає передусім у невідповідних виступах президента Кеннеді під час конфлікту з сталевим промислом у зв'язку з цінами на сталь. Президент по суті мав рацію, але, крім моментів характеру економічного, його самого образили, подавши до відома преси підвищену ціну на сталь раніше, поки про це він дізнався. Але тодішні офіційні та приватні вислови Президента на адресу бизнесменського світу не сподобалися не тільки бизнесменам, але й пересічним громадянам. Усі спроби злагіднити це враження і заспокоїти бизнесменів закликами до співпраці виявились — у практиці — теж невідповідними, бо у такій ніби примирливій промові Президента в Єйлському університеті була й нотка погрози: „якщо буде нам накинена гнівлива суперечка".

Знову ж представники Конґресу нарікають, що Президент хоче ніби звести його ролю нанівець у ділянці законодатної ініціятиви. Застій в економіці — найбільш переконливий доказ, що гасло „Нових Обріїв" і палкий заклик президента Дж. Кеннеді „підштовхнути країну, щоб вона знову йшла вперед", — що той заклик обмежився самими словами. Афера обманця Сол Естеса, який дістав був колись світлину Президента з теплою дедикацією, не причинилася до його популярности.

Ще більше поле до критики в ділянці закордонної політики. Правда, в справах Берліну, роззброєння і атомових дослідів Вашингтон не поступився Москві, а в Південному В'єтнамі збільшено військову допомогу. Адміністрація дуже вдоволена, що в Женеві підписано договір у справі Ляосу, вбачаючи в ньому перемогу американської дипломатії, бо ніби минулася загроза війни за ту країну. Але сталося це коштом великих поступок комуністам, з мрячною майбутністю для Ляосу та всього Півдня Азії. Не видно в закордонній політиці більшої ініціятиви та офензивної акції, — ця політика Дж. Ф. Кеннеді є суто оборонною, а її „делікатний" характер хвилює багатьох союзників Америки, які з острахом споглядають на ліберальних професорів-теоретиків, що засіли в Білому Домі й Державному Департаменті як „специ" від справ комунізму, виявляючи у тій своїй „фаховості" предивну наївність.

Президент Кеннеді не перший і не останній, якому закидають розбіжність між виборчими обіцянками і поступуванням після вибору. Навряд чи був в історії Америки президент, якому таких закидів більше чи менше оправдано не робили б. Президент Кеннеді також не перший, що має труднощі в Конґресі. Було б зле, якби тих труднощів, суперечностей і турбот не було, а півтора року керування великою державою, у складному комплексі внутрішньої і закордонної політики, — це ще дуже мала перспектива для справедливої оцінки внутрішньої і закордонної політики, це ще дуже мала перспектива часу для справедливої оцінки керівництва, зокрема, коли мова про його суцільність, а не про поодинокі рішення.

Н. Н.

МАНЕВРИ З УЧАСТЮ ПАРТИЗАНСЬКИХ ЧАСТИН ЗДА

Упродовж цього місяця відбуваються в стейтах Північної і Південної Каролайни одні з найбільших військових маневрів Армії ЗДА, уперше в історії — з участю спеціяльних партизанських відділів та різного роду паравійськових „підривних груп". Участь в цих небувалих маневрах беруть 70.000 вояків реґулярної Армії ЗДА і 350 різного роду „партизанів", досконало вишколених для свого ризиковного діла.

Площа військових вправ охоплює 5.500 квадратових миль обидвох згаданих стейтів, при чому військові дії відбуваються цим разом не на державних теренах, але виключно на ґрунтах приватних власників, фармерів. Командувач маневрів, генерал Едамс, висловив недавно своє і уряду ЗДА найвище признання тридцяти тисячам власників фарм, лісів та важкодоступних зворів — за їхнє високопатріотичне рішення дозволити Армії користуватися їхніми теренами під час цих маневрів. Уряд погодився заздалегідь заплатити власникам цих теренів усі можливі відшкодування, спричинені небувалими військовими вправами.

Маневри мають тривати чотирнадцять днів, а загальні їх кошти становитимуть шість мільйонів долярів лише на чисто армійські видатки, не враховуючи спричинених маневрами втрат для фармерів. Крім суходільних „баталій" з активною участю партизанських з'єднань, беруть участь в маневрах також летунські з'єднання з відділами парашутистів, яких скидають у запілля „ворога". Комбінація старого типу маневрів з участю партизанів - шпигунів-диверсантів — це перші такого роду маневри збройних сил цієї країни.

Партизани, скинені на „ворожу територію" з віддалі 1.500 миль від „фронтової лінії", мають дуже важкі і різнородні завдання. Радіова пропаганда і поширювання летючок серед місцевого населення і вояків „ворожої армії", нищення комунікаційних шляхів і інші підривні дії — ось така робота цих 350-ох одчайдушних партизанів під час маневрів в обидвох охоплених „пожежею війни" Каролайнах.

Велика площа, на якій відбуваються маневри, поділена на дві території: одну замешкує „приязне" населення, а другу „вороже"; цю останню названо „аґресорія". Половина із 70-ох тисяч вояків оперує по стороні „ворожій", друга половина на „своїй території". Також з-поміж 350 партизанів - запільників половина є в одній частині воєнної зони, а решта — в другій. Обидві ці групи стараються продертися на сторону „ворога", щоб дістати потрібні інформації, творити акти саботажу, а при зударі двох ворожих сил давати своїм частинам всесторонню допомогу технічного й психологічного характеру.

Усі ці інформації подали недавно до відома американських кореспондентів відповідні військові чинники, щоб населення ЗДА мало деяке уявлення про характер і засяг перших такого модерного типу маневрів.

С. Т.

Західня Німеччина далі перестерігає проти сепаратного миру із Сх. Німеччиною

Бонн. — Міністер закордонних справ Західньої Німеччини д-р Гергард Шредер виступив у середу 8-го серпня ц. р. із попередженням, що Західня Німеччина зірве дипломатичні взаємини з усіма тими державами, які погодяться сиґнувати совєтський сепаратний мир із Східньою Німеччиною. Прийняття участи в сиґнуванні такого пакту Західня Німеччина трактуватиме, як ворожий супроти Німеччини акт, бо він спрямований на дальший її поділ. Водночас із цим представники західньонімецького міністерства закордонних справ підтвердили, що Західня Німеччина буде дотримуватися в такому випадку т. зв. доктрини Гальштайна, згідно з якою вона припинить дипломатичні зв'язки з кожною державою, яка визнає комуністичний уряд Східньої Німеччини. Сиґнування договору із Східньою Німеччиною західньонімецький уряд трактує як акт дипломатичного визнання цієї фіктивної комуністичної держави. У відповідь на запити журналістів, чи й коли Москва здійснить свої погрози щодо підписання цього сепаратного миру, представники Бонну заявляють, що вони одержали інформації із столиць невтральних держав про безупинні совєтські заходи спрямовані на приєднання невтральних країн до сиґнування сепаратного миру із Східньою Німеччиною. Д-р Шредер заявив ще в цьому зв'язку, що підписання сепаратного миру із Східньою Німеччиною буде порушенням постанов Конференції Чотирьох Великодержав у Потсдамі з 1945-го року про переведення вільних виборів у цілій Німеччині і про право німецького народу на самовизначення.

Конфесійні високі школи у ЗДА

У зв'язку з наближенням нового шкільного року пресові органи звітують, що, побіч державних і приватних високих шкіл у ЗДА, приблизно 20% коледжів знаходиться під управою Католицької і Протестантської Церков. Загальні видатки на утримання і розбудову цього типу коледжів становитимуть на найближчих десять років більйон долярів.

За офіційним підрахунком відомої публікації „Світовий Альманах", в минулому шкільному році студіювало в коледжах двох найбільших релігійних домінацій у ЗДА — 635.640 судентів. Пропорційно до зросту населення цієї країни, число студентів конфесійних високих шкіл у найближчих десятьох роках піднесеться приблизно до 850.000. Найбільша жура керівних чинників конфесійних коледжів — роздобути фонди, щоб у наступному десятиріччі примістити й найкраще обслужити висококваліфікованими професорами таке велике число студентів. Як відомо, ані держава, ані стейти не піклуються фінансовим станом конфесійних коледжів: вони здані на ласку своїх вірних або на пожертви філянтропів, добродійних установ тощо.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НА МАРҐІНЕСІ СТАТТІ ПРО ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

У зв'язку з появою моєї статті в „Свободі" з 24-27 липня ц. р. на мою адресу спрямовано кілька завваг, на які я хочу відповісти. Передусім мушу ствердити, що моя стаття не є офіційним звідомленням Об'єднання, в якому повинні бути повні інформації. Я писав її без ніякої спонуки збоку Головної Управи, ба навіть без її відома, беручи повну відповідальність на себе за висловлені мною думки. Мені зроблено закид, що я занадто применшив ролю засновника Т-ва і пропустив у звіті важливі висновки, які вимагали великого зусилля і накладу праці у поодиноких творців чи організаторів виставок. Я не збирався писати панеґіриків нікому і також не думав себе вивищувати коштом інших, як це може хтось думати, не звернувши уваги на головну думку. Одначе, щоб „не минати ані титли, ніже тії коми", я рад додати до статті такі доповнення:

Властивий початок мистецького т-ва сягає до 1949-го року, коли за почином Сергія Литвиненка, відомого скульптора, створено „Спілку мистецької праці" в Ню Йорку. Це були дуже важкі початки в житті мистців, які мусіли працювати, як кімнатні декоратори, виконуючи грубу роботу, і заразом робити перші важкі організаційні зусилля для створення зав'язку мистецького життя, яким став пізніше Літературно - Мистецький Клюб у Ню Йорку. Безперечно, без клюбу годі було б подумати про розвиток Об'єднання. Ініціятиві С. Литвиненка завдячуємо почин всього мистецького українського життя в Ню Йорку. Його роля в цьому відношенні настільки відома, що в побіжному звітуванні про неї ширше говорити нема потреби.

Перечисляючи виставки, я перечисляв деякі виставки, які відбувалися в 1961-му році. Наприклад, не згадав виставки Любомира Кузьми і Михайла Черешньовського в Народному Домі у березні ц. р. Тут, поруч 50 малярських праць Кузьми, було показано модель пам'ятника Лесі Українки, що його опісля здвигнули в Клівленді, Огайо. Далі я не згадав про виставку Лева Ґеца у січні 1962-го року в ЛМКлюбі і посмертну виставку Миколи Бутовича там же в березні ц. р. Обидві виставки влаштував з великим успіхом С. Литвиненко, при чому допомагали йому такі колеґи, як В. Ласовський, Л. Кузьма. На виставці Ґеца було 44 праці, які продано і з цих засобів є змога стало помагати мистцеві. Посмертна виставка Бутовича в Ню Йорку і далі у Філядельфії дала засоби для забезпечення рідні покійного мистця.

Коли ж я звернув головну увагу на незгідливість мистців, то не на те, щоб когось дразнити, а на те, щоб між нами було більше щирости і згоди.

Роман Пачовський

Роман Ільницький

Англо-Франко-Українська Держава в Канаді?

ЗА НОВУ ІДЕОЛОГІЮ НА ПІВНІЧНО-АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ

(Дискусійне)

(8)

Підсумовуючи все сказане, приходимо до висновку, що американський нарід складається з двох різних і нерівних частин: з одного боку стоять клясичні, европейського походження, етнічні групи, і вони творять переважну більшість американського народу, а з другого боку тут створений і далі творений американський етнос, який є нічим іншим, як масою засимільованих елементів, що відкололися від клясичних етнічних груп.

10. Хто переможе?

Соціологічно і передусім політично є немаловажним питання: які є перспективи перед одними і перед другими, тобто перед клясичними етнічними групами і перед американським етносом? Хто з них має більші шанси рости і розвиватися? Чи є шанс, щоб перша група витіснила другу або друга етнічно розклала першу і забрала її собі?

Не думаю, що розвиток етнічних процесів може піти по лінії ліквідації одної з названих тут двох етнічних категорій. Навпаки, можна передбачати, що кожна з них буде далі розвиватися, і що обидві мають в собі елемент вічности.

Якщо йде про клясичні етнічні групи, то вже 300-літня історія цієї країни виявила, що вони не є переходовим етапом до якоїсь вищої стадії етнічного формування американської нації. Зокрема англійська і жидівська групи є нині такі свіжі, як і були на початку свого поселення тут, а може в деякому відношенні їх етнічна свідомість зазнала ще більшого вироблення та кристалізації.

Не можна також виключати, що інші етнічні групи, які дотепер доставляли найбільше матеріялу для засимільованої групи американського етносу — що вони переживуть своєрідний етнічний ренесанс і тим самим доповнять і підсилять групу клясичних етнічних груп. Це зовсім не виключене, коли усвідомимо, що деякі етнічні групи щойно тут, в Америці, пережили свій національний ренесанс і щойно тут видали з себе провідну верству інтеліґенції, яка взяла їхню долю в свої руки.

Але, з другого боку, не можна допускати думки, що процес етнічно-національної асиміляції цілком припиниться і що американський етнос стоїть перед проблемою повного загину. Навіть при найбільшій живучості клясичних етнічних груп завжди знайдуться елементи, які будуть поповнювати ряди засимільованої маси американського етносу. А все ж так, як справа мається нині, перевага по боці клясичних етнічних груп, і все промовляє за те, що вона буде втримана також у майбутньому.

З такого штандпункту цілком нового сенсу набирає проблема зрівняння муринів з білими в Америці. На мій погляд, не може бути ніякого сумніву, що або мурини підуть шляхом клясичних етнічних груп і будуть організуватися на засадах свого окремого расово-етнічного походження, або кровно перемішаються з асимілянтами і поширять американський етнос ще одним кровним і культурним елементом. Такої можливости не треба виключати, коли знаємо, що вже нині є тільки 22 відсотки чистокровних муринів, а решта перемішана з білими, чи пак червоними.

Зате з цілковитою певністю можна твердити, що чорні ніколи не перемішаються ні з англійцями, ні з жидами, ні з іншими клясичними етнічними групами і не розводнять своєю кров'ю прикмет і якостей, якими став великий цей континент.

11. Чотири концепції розв'язки етнічного питання в Америці

Тепер, коли ми вже знаємо, що американський нарід складається з етнічних груп, застановімось з черги над тим, які концепції розв'язки етнічного питання створилися в Америці і продовжують тут існувати?

Першою і найстаршою з них була концепція американізації. Її головна теза полягала в тому, щоб усіх слов'ян, жидів, романців зробити культурно англо-саксами, довівши їх шляхом виховання до такого стану, в якому вони забули б за свою культуру, а на її місце прийняли англійську. Цього не вдалося досягнути з двох причин:

поперше тому, що занглійщені елементи домагалися ще одної концесії, а саме, прийнявши англійську культуру, хотіли бути прийняті до англійської етнічної групи, на що не погоджувалися ці останні, і подруге тому, що національно горда і культурна частина не-англійських груп не захотіла відмовитися від своєї культурної спадщини.

Під впливом цих двох причин концепція американізації вмерла.

На зміну „американізації" прийшла теорія т. зв. „перетоплюючого кітла". Її творцем був жид Цангвіл, який написав п'єсу під заголовком „Мелтінґ пот", що з великим успіхом ішла на багатьох сценах Америки.

Згідно з цією теорією, Америка має стати країною, в якій всі раси і всі культури, перемішавшися і зливишся в одне, створять нову расу, новий тип людини з добрими прикметами всіх людей і народів. На думку Цангвіла, мають перестати існувати не тільки ірляндці, жиди, італійці тощо, але також англійці. Його теорію відкинуло само життя і передусім життя англійців і жидів. Ані одні, ані другі й не думали залишити своє в користь якогось етнічного есперанто. Як уже згадано вище, теорію Цангвіла прийняли тільки відпадки етнічних груп.

Нині в Америці є панівними дві інші концепції. Одна з них називається „федерейшен оф етнік ґрупс", а друга — теорія етнічно-культурного плюралізму, або теорія „коммюніті".

Головним теоретиком думки про федерацію етнічних груп в Америці був ще в 1915 році Горас Каллен. Його головна праця „Демократія проти перетоплюючого кітла" присвячена обґрунтуванню концепції Америки як „суї ґенеріс" Швайцарії. Він, а разом з ним і інші теоретики дивилися на Америку, як на господарсько-політичну унію, а не як на культурно-етнічну єдність. Англійська мова — на їх думку — має бути спільною для всіх громадян, зате розвиток культури поодиноких етнічних груп має проходити в їх рідних мовах. Виховання і шкільництво повинна контролювати не держава, але самі етнічні групи. При тому вони уважали, що національність є справою спадковою, вирішеною батьками, кров'ю та расою, і не може бути зміненою. Їх клич: многогранність у єдності!

Теорія етнічно-культурного плюралізму, що є в основному твором жидів в Америці — змагає передусім до тих самих цілей, що й концепція федерації етнічних груп, а різниться від неї тільки філософічними заложеннями і елястичнішими методами на шляху до здійснення цілі:

Теорія плюралізму виходить із засади, що національність не є спадковою і расовою даністю. Національність, — кажуть її автори, — це передусім культурний процес, це добровільне рішення людини, яке вона приймає під впливом виховних і культурних процесів, що діють на неї за її життя.

Такий підхід до людини більш демократичний, а з другого боку вимагає більшої напруги і активности тих, хто бажає зберегти одиницю при своїй національності. Нема нічого наперед даного в людині, і треба її кожну зокрема здобувати наново. Через те культурна діяльність має бути в центрі життя етнічних груп. Збірнота передається з покоління в покоління не через кров, а через спільну культуру і виховання.

Теорія плюралізму ставить в осередок життя школу, при чому вона розуміє її не тільки як шкільну клясу, але й як виховний заклад. Поруч із школою стоїть релегія, як поняття і стиль життя. Ця теорія вимагає від своїх послідовників, щоб вони одружувалися тільки між собою і зберігали родину як основу культурного процесу цілої групи.

о. Николай Вояковський

ШЛЯХАМИ НАШИХ ПРОЧАН...

(ПРОЩА ДО ВІДПУСТОВОЇ ІКОНИ МАТЕРІ БОЖОЇ ОДИГІТРІЇ В БОФФАЛО, Н. Й.)

(2)

ЛЬВІВ — столиця митрополії — славний з того, що в його мурах, в архикатедральній церкві св. Юра находиться теребовельська чудотворна ікона Матері Божої. Цю ікону в році 1674 переніс тодішній львівський єпископ Иосиф Шумлянський зі старинного Василіянського манастиря в Теребовлі. В році 1673 напали були турки на Теребовлю; та мешканці Теребовлі віддались під опіку цієї чудотворної ікони і Мати Божа в чудотворний спосіб допомогла їм розбити вороже військо і вигнати турків зі свого краю.

СТРАДЧЕ — це дуже давня наша парохія, недалеко від Львова. До кінця дванадцятого сторіччя ця оселя називалася Стрілків. В тринадцятому сторіччі татари знищили все село, вирізали всіх мешканців, зруйнували манастир ОО. Василіян, а ченців живцем спалили. Від тоді Стрілків перестав існувати, а нова оселя дістала назву Страдче від слова страдати.

Переказ оповідає, що як татари так жахливо знищили манастир і все село, з'явилася Божа Мати й перейшла печерами, які в Страдчі збереглися до сьогодні, плачучи над християнським народом, а потім повернула в церкву на горі і зникла у своїй святій іконі. Від того часу і Страдче і вся околиця особливо почитають Пречисту Діву Марію. Її старинна, чудотворна ікона є в страдецькій церкві предметом обожання тисячних мас прочан, що рік-річно сходяться сюди на храм і великий відпуст в день Успення Пресвятої Богородиці і ще й тепер дізнають великої чудотворної помочі від Страдецької Богоматері.

Пісня до Страдецької чудотворної ікони лунає по всій околиці Страдча:

Ой, хто з вас терпить, хто журу має,
Най в Страдче спішить, ласки благає:
Ту Страдецьку Матір Божу,
Ту Пречисту Квітку гожу, —
Вона всіх там жде,
Полегшу дає.
Хто хворий-слабий, того лікує,
Хто бідний, сумний, жаль його чує, —
Хто в нещасті упадає,
Тому щиро помагає,
Мати на горі,
У Страдчі, в селі.
Ой, раз татари село напали,
Святий манастир тут сплюндрували,
Ченців Божих повбивали,
Усіх людей скатували,
Ті бісурмани,
Люті погани!
Та Мати Божа, зірничка гожа,
Стала на горі в великій журі.
Щирі сльози проливала,
На побитих споглядала,
Душі зібрала,
У рай повела.
Повела Вона їх стежечками,
Попід земельку та печерами
Аж у Київ, в Україну,
У Софійськую Святиню,
З душами прийшла
І так сказала:
„Ви душі чесні, ви душі праві,
За рідну віру згинули в славі,
За те я вам рай зготую
І ваш нарід порятую,
В важкій потребі
Поміч дам з неба!
Злинули душі в небо, до раю,
А Божа Мати по ріднім краю
Ходить далі і зітхає,
Слушного часу чекає,
Щоб нам помогти,
Від горя спасти.
О, Пречистая Страдецька Мати,
Зволь нам в потребі руку подати, —
Покріпи нас і спаси нас,
І до щастя поведи нас,
Нашу родину —
Всю Україну!

ТЕРНОПІЛЬ — столиця Поділля, над рікою Серетом, гарне й велике місто. Є в народі переказ, що відноситься до історії міста Тернополя, а саме: про похід великої турецько - татарської армії на Україну, під проводом турецького султана Мухаммеда IV, в році 1672. Із відомого Чорного, Татарського шляху, загони кримського хана Селіма Герея, в році 1673 вдарили рівночасно на Теребовлю і на Тернопіль. Татари так щільно і сильно оточили Тернопіль, що про відсіч не могло бути й думки, бо оточені з трьох сторін міщани й козаки, що тоді були залогою міста, відбивалися з валів, маючи тільки опір на церкві Рождества Христового, де була сильна обсада і гармати і на ставі, з якого вороги не могли загрожувати містові. Нарід зібрався у надставній церкві і в гарячій молитві просив Матір Божу про чудесну поміч і ратунок.

В часі відправи Параклиса, то значить великого Молебня до Пречистої Богородиці, люди в церкві почули пронизливий крик біля церкви і рівночасно вбіг до церкви переляканий жид, що в часі відправи переходив мимо церкви. Він побачив над церквою, в повітрі жіночу постать, що розстелювала над церквою, як він казав, якесь довге і вузьке полотно. Та, як дуже він здивувався, коли цю панію, як-це він казав, пізнав в іконі, що перед нею навколішках молився народ. Це була Пречиста Божа Мати. Саме в тому часі, пригнався на спіненому коні, татарин з-під Теребовлі, де Татари від власних мін і стрілів дізнали дошкульної поразки, з наказом чим скоріше відступати за ріку Збруч. Це була очевидно чудотворна охорона Тернополя від певної руїни-заглади.

Вдруге Пречиста Діва Марія в чудесний спосіб охоронила Тернопіль перед чумою і холерою в році 1770. Це чудо зв'язане з плачучою іконою Матері Божої, що була власністю міщанина Василя Маркевича. Після ствердження правдивости чуда плачучої ікони Божої Матері, декретом Києво - Галицького Митрополита Атаназія Шептицького в 1730 році ікону перенесено до надставної церкви Воздвиження Чесного Хреста.

В часі першої світової війни, з огляду на безпеку чудотворної ікони Божої Матері перенесено її до парохіяльної церкви Рождества Христового. А після першої світової війни, тодішній парох о. Володимир Громницький прикрасив чудотворну ікону Матері Божої срібною ризою і коронами над головою Пречистої й Ісуса Христа.

Ніхто не в силі перелічити тих радісних виявів подяки за вислухані просьби і молитви, за несподівану і не раз проти надії дізнану поміч в важких хвилинах життя тих людей, що перед цією іконою Божої Матері благали порятунку.

Пісню до чудотворної ікони Божої Матері Тернопільської уложив Семен Сеньківський з Гаїв Великих (прилучене село до парохії Тернопіль) в 1902 році:

Комунізм програє — твердить А. Доллес

Сан Франсіско. — Аллен Доллес, брат покійного державного секретаря Джана Фостера Доллеса і шеф Центральної розвідчої аґенції в уряді президента Айзенгавера і початково також в уряді президента Кеннеді, висловив переконання, що комунізм виразно програє не тільки змагання з вільним Заходом, але також на внутрішньому фронті. Колишній шеф американської розвідки не має також багато сумнівів щодо можливостей кінцевої і остаточної програ комунізму. Свою опінію в цій справі він висловив під час промови на зібранні Асоціяції Американських Адвокатів, що тут тепер відбувається.

Петро Чуйко

Чому наші діти не говорять українською мовою

Досить часто доводиться чути від батьків скарги на те, що їхні діти не вживають української мови в щоденному житті, бо, мовляв, не люблять її.

Велика кількість таких батьків є т. зв. інтеліґенти, які завжди вважали себе національно свідомими українцями і які, їдучи до чужих країн, гордо заявляли, що вони є амбасадорами поневоленої України.

І ось ці, за їх словами, щирі українські патріоти, при перших зударах з чужим оточенням, втратили ґрунт під ногами й виявили повну нездібність виховати власних дітей у національному дусі, защепити їм ті ідеали, які примусили багатьох українців кидати рідну землю й шукати захисту на чужині.

Пояснити це явище тільки малою свідомістю було б невірно, бо цей стан є наслідком того, що москалі в боротьбі з українським визвольним рухом століттям обезголовлюють наші національно-свідомі кадри, застосовуючи засоби, що ними користувався Пугачов, який казав: „Рубай стовпи — паркани самі впадуть".

Інші поневолені Москвою народи менший час перебувають під окупацією, тому у них краще збереглись провідні кадри й вони ставлять більший спротив асиміляції на чужині.

Найбільшим нашим лихом у такій ситуації є те, що наші діти мають дуже обмежені засоби щодо виховання їх в національному дусі. Вони перебувають постій- в чужому оточенні, живуть під впливом телевізій, радіо, які з морально - виховного боку не завжди витримані, але для дітей особливо цікаві.

З цього виходить, що головний тягар виховання молодого покоління спадає на їх батьків, і від їх свідомости залежить, якими мають бути їх діти тут, на еміґрації. Це стосується не тільки до українців.

Отже, здорові, національно міцні народи при такій ситуації витримують зовнішній асиміляційний тиск і вміють протиставити свою національну відпорність. Натомість слабі нації особливо ті, у яких провідна верства, маючи слабу історичну пам'ять, слабу інтеліґентність і велику сприйнятливість на чужонаціональні доктрини — такі нації, або частини їх, не в стані себе національно зберігти в чужому оточенні і розчиняються в сильнішому середовищі. Не треба нагадувати про наслідки цього.

Щодо української еміґрації — маємо багато ознак, які вказують на те, що наші батьки у великій мірі занехаяли справу виховання своїх дітей в національному дусі.

Характеристичним показником байдужливого ставлення батьків до цієї справи є наша дитяча преса. Маємо в ЗДА тільки один дитячий журнал, але він існує поза увагою батьків, бо, коли приглянутись до кількости передплатників, то у багатьох може скластися враження, яке висловлюють словами: „не трать, куме, сили..."

А хіба треба аґітувати чи намовляти батьків, щоб вони передплачували для власних дітей журнал чи літературу в рідній мові? Святий обов'язок кожної матері чи батька це зробити, і то якнайскоріше.

Деякі наші батьки, щоб виправдати свою пасивність до цієї справи, починають шукати причин, які перешкоджають їм виконувати їхній батьківський обов'язок. Найчастіше вони нарікають на брак дитячої літератури або на низьку якість її.

Ці нарікання, як і інші, цілком безпідставні, бо маємо чимало цінної дитячої літератури, яка задовольнить найбільшого фахівця - критика. В усякім разі вона незрівнянно краща за ті гори „каміксів", що ними захоплюються діти.

Тут, в Америці, поруч з нами живуть українські письменники, які, не зважаючи на тяжкі умови, намагаються дати нашим дітям найкращі твори, які були б до певної міри тим „Євшан-зіллям", що його до цього часу наші діти не мали. Але читачів бракує.

Щоб затримати невпинний тяг до асиміляції, потрібно всім нам звернути увагу на виховання дітей в родинах й при цьому повести рішучу боротьбу з тими нестійкими батьками, які вдають, ніби вони не знають, що їхні діти не бажають вчитися рідної мови, зневажають її.

Таким батькам корисно нагадати, що ті діти, які сьогодні нехтують і зневажають рідну мову, завтра будуть нехтувати й зневажати своїх батьків, бо вони будуть для них чужі. Але щоб наші діти таки вчилися читати, писати й розмовляти своєю мовою, потрібно всім нашим організаціям за найголовніше своє завдання поставити — збереження українських дітей, як національної субстанції й плекання в серцях їх віри в Промисел Божий, який покладає на всіх нас обов'язок жити й працювати для справи визволення поневоленої Батьківщини й побудови Вільної Української Держави на її історичних засадах.

Батьки не повинні шкодувати коштів (вони не є завеликі в нашому бюджеті), на придбання українських книжок, передусім дитячої літератури. До цього часу тільки одиниці це роблять, а більшість обходиться без рідної книжки.

Тільки при доброму бажанні батьків і з допомогою всієї нашої громади можна досягнути того, щоб наші діти не поривали духового зв'язку з Україною, з її історією і традиціями. Тоді вони, набуваючи знання в чужій мові, не будуть цуратися своєї рідної. У цей тільки спосіб ми створимо ту духовну базу, з якої вже можна буде провадити нашу політику, в користь поневоленої України.

З НАШИХ БУДНІВ

СТЕЖКА НА ВУЛИЦІ

Мій добрий приятель і подекуди „бос"; шановний Еко, намалював мене раз у „Лисі Микиті", як сиджу я на стільчику і тримаю ноги в теплій воді, — мовляв з тією метою, щоб творче надхнення обильніше припливало... Що не є в згоді з станом фактичним і викривляє, так сказати, дійсність. З історії літератури справді знаємо, що були мистці пера, які пособляли собі в такий спосіб, тобто викликали Музу тим, що мочили ноги в цеберці. Наприклад, знаний всьому світові Оноре де Вальзак.

У мене є інший спосіб, інша система. Свої писання я мушу насамперед „виходити" і „виносити", подібно, як д-р Микола Шлемкевич „виходжував" у таборах свої реферати про загублену українську душу. І не треба мені цеберки з водою, ані жадних інших заштриків, лише відповідних розмірів кімнату, подвір'я або „ярд" — щоб я мав куди гасати. Сам процес писання відбувається потім гладко, йде як по маслі.

Ідеальні умовини до такої творчости були у мене в батьківському домі, на селі, під Львовом. Була в нас така довга „вулиця", яку теж називали гумно, що тягнулась від хати аж до стодоли, і там, за оборогами, пропадала в джунґлях з косатої квасолі і кукурудзи. От на тій-то вулиці давав я собі духа! Я протоптав на ній биту стежку в зеленій траві, виношуючи свої ранні новельки, нариси, фейлетони.

Бувало, коли сусіди запримітили, що я почав свою мандрівку, то говорили, киваючи головами:

— Ого! Знову хтось буде обмальований в газеталі!

— А що?.. Вже Івась ходить?

— Та не тільки ходить, але й підскакує.

Так воно не раз бувало, ніде правди діти, що частенько, захоплений образом виношуваної історії, яка снувалась в моїй уяві, я пускався підтюпцем по вулиці, ніби на те, щоб не згубити й темпу і ритму, тримати ногу з акцією...

Покійний батько, бувало, дивувались:

— Десь тебе, сину, ноги не болять від того ходження?.. Ти отак, помалу, і до Львова зайшов би.

А котрась з сестер добавляла:

— Що там — до Львова: до Америки!

Сповнилося...

Коли, по багатьох роках розлуки, прийшов мені перший лист з рідної хати, в ньому стояло написане:

„Заросла зеленою травою ця стежка, що була на вулиці. Немає кому по ній ходити... Куди ж ти тепер ходиш, чи маєш подібну стежку там, у Новому Краю?"

...Ходжу я далі багато широкими вулицями-бродвеями, що вдень шумлять несамовитим шумом-гамором, а серед ночі горять каскадами світел, фантастичними рекламами. Ходжу і далі виношую свої історії, раз ліпші, раз гірші. Але рідної стежки на чужому камені вже відай не витопчу...

Ікер.

● Американський комітет допомоги для борців Катанґи за свободу виступив із обвинуваченням проти державного департаменту ЗДА, що піддержувана цим департаментом політика економічних санкцій проти Катанґи, яку намагаються започаткувати Об'єднані Нації, є самовбивчою для ОН. Голова названого комітету Макс Єрґан ствердив, що пропоновані санкції ідуть по лінії боротьби із справді антикомуністичним урядом Катанґи і його ліквідації.

ЧИТАЙТЕ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"!

Управа 10-го Відділу ООЧСУ
в ДІТРОЙТІ, Миш.
повідомляє
все своє Членство всіх Організацій Визвольного Фронту та все Українське Громадянство, що дня 8-го серпня 1962 року відійшов у Вічність
письменник, журналіст, політичний і культурний діяч, співосновник і бувший голова 10-го Відділу ООЧСУ і бувший голова Станиці АБН та член Президії Інституту Української Культури,
†
сл. п. редактор
ЗЕНОН ТАРНАВСЬКИЙ
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ПОХОРОН — відбудеться в СУБОТУ, 11-го СЕРПНЯ 1962 року, з похоронного заведення Бугая, при Commor вул. в Гемтремку, Миш.
Все Українське Громадянство запрошується до численної участи.
УПРАВА 10-го ВІДДІЛУ ООЧСУ

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Невіджалованої
ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і БАБУСІ
бл. п. Павлини МАЩАК
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАРАСТАС
у вівторок, 14-го серпня 1962 р.
в год. 8:30 ранку
в українській греко-католицькій церкві св. ап. ПЕТРА і ПАВЛА в Джерзі Сиґі, Н. Дж.
До участи в цій Службі Божій просять Кревних, Приятелів і Знайомих Покійної
ЄВГЕН МАЩАК — чоловік
АДАМ, РОМАН — сини
СТЕФАНІЯ, ВАСИЛЬ, НАДЯ і ТАРАСИК — донька, зять і внуки
СВЯТОСЛАВА й АНАТОЛЬ — донька і зять
МАРІЯ — сестра

Замість квітів на могилу
Дорогої Свахи
бл. п. ГЕНРІЄТИ ЯВОРІВСЬКОЇ
складають
на НТШ в Сарселі — $10.00
НАДІЯ й ІВАН ДОРОТИ

Пластова Старшина — Ню Йорк
приймає ЗГОЛОШЕННЯ на автобуси
на
ЮВІЛЕЙНУ ПЛАСТОВУ ЗУСТРІЧ
яка відбудеться
на ПЛАСТОВІЙ ОСЕЛІ — в EAST CHATHAM
в днях
від 28-го серпня до 3-го вересня 1962
в слідуючих днях:
для ЮНАЦТВА та НОВАЦТВА:
СЕРЕДА, 15-го СЕРПНЯ 1962 р.
П'ЯТНИЦЯ, 17-го СЕРПНЯ 1962 р.
СЕРЕДА, 22-го СЕРПНЯ 1962 р.
для ПЛАСТУНІВ-СЕНЬЙОРІВ та ГОСТЕЙ
на 3-денний побут у вищезгаданих днях та П'ЯТНИЦЯ, 24-го СЕРПНЯ 1962, в Станичній канцелярії, від год. 7:00-8:00 веч., де рівнож можна одержати точніші інформації на ч. тел.: YU 2-4530.
●
Від'їзд АВТОБУСІВ:
ЮНАЦТВО — субота, 25-го серпня 1962, — год. 9:00 рано
СЕНЬЙОРИ та ГОСТІ — субота, 1-го вересня 1962 року, год. 7:00 рано — з-під Пластової Домівки.
●
Приїзд до Ню Йорку всіх автобусів — понеділок, 3-го вересня 1962, в год. 6:00 вечером.
Володимир КОРНАГА — таборовий референт

Український Спортовий Осередок „Тризуб"
у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
2-ий СПОРТОВИЙ ФЕСТИН „ТРИЗУБА"
на Оселі
ім. О. ОЛЬЖИЧА — у ЛІГАЙТОНІ, Па.
в суботу, 18-го і в неділю, 19-го серпня 1962 р.
СУБОТА, 18-го СЕРПНЯ 1962 Год. 9:00 вечора
ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ
Клюбова ОРКЕСТРА.
●
НЕДІЛЯ, 19-го СЕРПНЯ 1962
Сенсаційні ЗМАГАННЯ в копаному м'ячі
„ТРИЗУБ" (Філядельфія) — УСК (Ню Йорк)
як також
РІЗНІ ФЕСТИНОВІ НЕСПОДІВАНКИ.
Напої і кухня під фаховим зарядом.
Дохід призначений на передсезонові потреби Товариства.
Доїзд з НЮ ЙОРКУ: Голланд Тунель, дорога ч. 1, 9 до 22 Вест і через Естон до Тернпайку, з'їзд на 209, минути місто Лігайтон, закрутити наліво на дорогу Summit Hill і нею до Оселі.
Доїзд з ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: Тернпайк у напрямі Скрентон, з'їзд на 209, а далі гляділь доїзд з Ню Йорку.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — 26-ий Український День
У. П. ЦЕРКВИ СВ. ДИМИТРІЯ
в НЕДІЛЮ, 2-го ВЕРЕСНЯ 1962 р. — від год. 2:00 по полудні,
в Свято-Дмитрівському Українському Громадському Осередку, під ч. 681-691 Roosevelt Avenue.
Український День попередить ВЕЛИКИЙ БАЗАР, від 27-го серпня до 1-го вересня н. р., у вечірніх годинах, на площі Carteret Shopping Center — Roosevelt Avenue (недалеко від стації ч. 12, N. J. Turnpike). — Гостям раді!

Зі спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

„Дукля", Чехословаччина — „Америка", Бразилія 1:1

В середу, 8-го серпня, відбулися перші з двох фінальні змагання М. Ф. Ліґи за Чашу Америки між минулорічним чемпіоном М. Ф. Ліґи, чеською „Дуклею", та цьогорічним першуном, бразилійською одинадцяткою „Америка". Цим змаганням в Шикаґо на Солджер Філд приглядалося понад 15 тисяч глядачів.

Чехи, в яких складі грало шість репрезентантів країни в мистецтв світу в Чіле, мали більше стрілів по воротах в першій половині змагань. В загальному однак ціла зустріч була ведена дуже обережно і обидві сторони держали постійно скріплені дефензивні формації.

В другій півгрі „Дуклі" пощастило здобути перші ворота зі стрілу Міляна Дворака, який використав подачу Брумовського в 69-ій хвилині гри. В цій частині гри однак перевага бразилійців була чим раз більше наглядна і вже дев'ять хвилин пізніше „Америка" вирівняла рахунок зі стрілу Геліо да Круз після заграння з корнера. В загальному бразилійці виявилися дуже швидкою і спритною дружиною, так, що „Дуклі" буде справді важко задержати в себе Чашу Америки, що її вона здобула в минулому році.

Чергова зустріч двох фінальних гор відбудеться вже в цю неділю 12-го серпня в Ню Йорку, на грищі Трайборо Стадіону, і вона остаточно вирішить нового чемпіона Міжнародної Футбольної Ліґи. Коли б в нормальному часі змагання були нерішені, передбачається продовження їх спершу 2×15 хвилин, а опісля по десять хвилин, коли б ще і тоді не було рішення.

В. С.

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ НА СОЮЗІВЦІ

Вже в наступну суботу 11 серпня відбудуться на просторому басейні Союзівки плавацькі змагання за першість Союзу Українсько-Американських Спортових Товариств Сходу ЗДА, делеґатури Української Спортової Централі Америки і Канади. Змагання ці влаштовує на припоручення СУАСТ-у відомий всім Карпатський Лещетарський Клюб, який плекає та популяризує серед нашого загалу такі ділянки спорту, як лещетарство, теніс і плавання, коли згадати тільки головніші з них. Окремо змагатимуться учасники в конкуренціях жінок, мужчин, юнаків та хлопців до 12 років. Жінки, юнаки та хлопці змагатимуться тільки в плаванні на 50 метрів довільним стилем, натомість для мужчин передбачені ось такі змагання: 50 м довільним, 100 м. довільним, 50 м. метеликом, 100 м. грудним, та ґінці 4×50 м. довільним стилем.

Крім індивідуальних осягів братиметься теж під увагу підсумки осягів поодиноких клюбів, яким числитимуть точки за перші, другі і треті місця по 5, 3 і 1 точці. Переможці здобудуть мандрівну нагороду ім. Юрія Шухевича. Бажаючі взяти участь в цих плавацьких змаганнях мають нагоду зголоситися до участи в них ще навіть безпосередньо перед змаганнями, які починаються в суботу о 10.30 ранком.

Плавацькі змагання влаштовувані Карпатським Лещетарським Клюбом на Союзівці, вже мають свою історію і традицію. В них звичайно бере численну участь наша молодь і доріст, та можна сміло твердити, що в багатьох випадках осяги цих молодих пливаків були справді імпонуючі. Тому ці чергові змагання на Союзівці напевно будуть дальшим кроком вперед наших молодих і наймолодших спортовців у плаванні.

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Під час літньої перерви наукових конференцій та виставок в Академії не відбувається. Продовжується підготова до друку чергового числа „Аналів УВАН у ЗДА", яке міститиме статті на теми новітньої історії. До цього числа Осип Данько складає індекс усіх матеріялів, що були вміщені в „Аналах" від 1951 року.

Підготова до академічного року 1962—63.

На наступний академічний рік запляновано кілька мистецьких виставок. На початку жовтня має відбутися перша персональна виставка творів мистця Петра Холодного молодшого. Будуть виставлені його оригінальні праці і кольорові фотографії церковних образів його роботи. Пізніше, з нагоди десятиліття з дня смерти професора Василя Кричевського старшого, дійсного члена УВАН буде влаштована виставка його мистецьких праць.

Іде підготова до відзначення 50-річчя з дня смерти композитора Миколи Віталійовича Лисенка і 100-річчя з дня народження Володимира Вернадського, першого Президента УВАН у Києві.

З початком жовтня в Академії систематично відбуватимуться наукові конференції.

Музей - Архів УВАН у ЗДА

Протягом липня 1962 р. Музей - Архів прийняв від редакцій, видавництв, авторів та окремих осіб 184 книжки, 449 одиниць періодичних видань, 72 ілюстративні матеріяли та 325 одиниць різних матеріялів рукописних, друкованих та музейного характеру, разом 1.030.

Найцінніші дарунки мистецького значення надійшли від Й. Гірняка та О. Добровольської: 6 оригінальних проєктів декорацій та костюмів до постави „Оргії", роботи Євгена Блакитного. Яків Гніздовський подарував портрет Василя Барки (олія). Від О. Рев'юка одержано гірський краєвид його роботи (олія). Надійшло два цінні персональні архіви: від І. Ф. Розгона — архівні документи і листування низки еміграційних установ та особисте листування професора за роки 1948—1961 та колекція періодичних видань за роки 1945—1961; Іван Курах, за посередництвом д-ра С. Ріпецького, передав цінний архів сл. п. свого брата М. Кураха.

Книжки й далі надходили цілими колекціями, в доповнення до надісланих в минулі місяці, а саме: від П. і Н. Гордієнків — 8 книжок, від О. Ізарського — 17 книжок, від п. Кардашинця — 192 книжки, від І. Коровицького — 6, від А. Москаленка — 122 різних друки, від О. Ріпная — Драгоманівська „Громада" та „Україна" Грушевського по одному числу, від Б. Романенчука — 59 різних друків, від І. Світа — 63.

Мистець Лев Гец (Краків) прислав через Д. Горняткевича цінні фотографії і біографічні матеріяли (7 одиниць). К. К. Паньківський передав одержані ним від інших осіб важливі документальні матеріяли в оригіналах і фотокопіях (3 одиниці), Й. Шварц продовжував поповнення колекцій Музею матеріялами, що стосуються українсько-жидівських відносин (книжки і витинки з жидівської преси). Інші надходження були від Л. Биковського, Г. Журби, Т. Кобзея, Б. Кравцева, Ц. Шелеста. Від Ліґи Американських Українців (Шикаґо) — три книжки їх видання, від Українського Видавництва (Мюнхен) — 2 книжки, від СВУ (Ню Йорк) 5 друків.

Придбано для бібліотеки 9 книжок совєтських видань, серед них — 2 томи Мистецької Спадщини Шевченка.

Закаталогізовано 152 книжки, всього з попередніми — 5.336. Розпочато систематизацію і впорядкування періодиків за 1945—1961 роки (літери А—В).

Нові фундатори будинку Академії.

У відповідь на заклик Академії про допомогу в сплаті боргу за будинок, Дмитро Бенко, кол. старшина Армії УНР, що тепер проживає у Лос Анджелесі, надіслав 500 долярів.

Зиновій Юрків з Седдл Брук, Н. Дж., надіслав 150 долярів у додаток до раніше внесених 100 долярів.

Український Робітничий Союз — Академії.

Згідно з ухвалою 15-ої головної конвенції, Український Робітничий Союз надіслав пожертву в сумі 250 долярів на підтримку вільної української науки.

Пожертви на будинок УВАН (липень 1962).

Проф. Г. Денисенко (Вашинґтон) надіслав 25 долярів (з раніше внесеними — 50 дол.). За підписним листом надійшли через М. Громницького (Каліфорнія) 40 долярів: д-р З. де Гайду — 20 дол., В. Каницький — 10 дол., В. Панасенко — 10 дол. По 20 долярів: від д-ра Т. Решетила (Ліма, Огайо) і від Відділу УКК в Боффало. За підписним листом через Л. Биковського (Денвер, Колорадо) — 11.50 дол. По 10 долярів: К. Бачинський з Клівленду (разом пожертва на будинок — 40 дол.), А. Мораневич (Денвер), О. Оверчак (Глен Дейл, Н. Й.), К. Турянська (Честер, Па.), О. Чехівська (Філядельфія), І. Шонда (Перт Амбой, Н. Дж.). По 5 дол.: о. Степан Клепарчук (Пасейк, Н. Дж.), А. Левицький (Філядельфія, Па.), Д. Садівничий. П. Ординський пожертвував 5 долярів замість квітів на могилу сл. п. проф. В. Січинського.

Управа УВАН у ЗДА висловлює глибоку подяку всім жертводавцям.

ПОБАЖАННЯ НОВОМУ ПРЕЗИДЕНТОВІ КОЛЮМБІЇ

Президент колюмбійського сенату Віктор Москвера Чо (з правого боку) передає побажання новому президентові Колюмбії Ґвіллєрмові Лєонові Валенсії, інавґурація якого відбулася дня 7 серпня ц. р.

РОЗШУКИ

В році 1942, в лісі біля села Куньки, пов. Томашів, замордовано управителя школи ІВАНА ЧУБАТОГО, родом з Тернополя.

В році 1942, на вул. 3-го мая в Тернополі, гітлерівці розстріляли студента СТЕПАНА ЧУБАТОГО, родом з Тернополя.

Хто міг би подати інформації, серед яких обставин помордовано згаданих, прошу писати на адресу:

W. CZUBATYJ
Staatsburg Rt. 9, N. Y.

Заграничні часописи проситься про передрук.

